

Wybory do Parlamentu
Europejskiego 2024 r.

**Manifest organizacji
Humane Society
International/Europe**

**HUMANE SOCIETY
INTERNATIONAL**
EUROPE

W czerwcu 2024 roku obywatele 27 państw członkowskich UE wybiorą nowy Parlament Europejski. 720 eurodeputowanym wybranym przez mieszkańców krajów unijnych zostanie powierzone zadanie reprezentowania interesów obywateli i obywaterek Unii przez kolejnych 5 lat oraz kształtowania unijnej polityki i ustawodawstwa.

Ochrona zwierząt jest sprawą bliską sercu wielu obywateli i obywaterek UE. Kwestia ta została również uwzględniona w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który uznaje zwierzęta za istoty czujące i wymaga, aby UE oraz jej państwa członkowskie w pełni uwzględniały wymogi związane z ich dobrostanem, wyznaczając kierunki swojej polityki.

Często mówi się, że Unia posiada najwyższe na świecie standardy w obszarze dobrostanu zwierząt, ale wciąż wiele należy jeszcze skorygować lub dopracować. Przepisy dotyczące dobrostanu zwierząt hodowlanych są niepełne i wymagają pilnej aktualizacji, nie tylko po to, by rozszerzyć ich zakres, ale także aby uwzględnić najnowszą wiedzę naukową co do złożonych potrzeb zwierząt, które hodujemy dla celów produkcyjnych. Ponadto należy uznać wpływ hodowli na zmianę klimatu oraz konieczność przestawienia się na bardziej zrównoważoną dietę opartą na produktach roślinnych.

Ochrona dzikiej przyrody również stanowi ważną kwestię polityczną. Europa jest zarówno rynkiem docelowym legalnych i nielegalnych produktów pochodzących z dzikich zwierząt lub roślin, jak i centrum nielegalnego handlu dziką fauną i florą przewożoną w inne części świata. Ponadto istnieją braki w obowiązujących rozporządzeniach unijnych dotyczących handlu dziką fauną i florą, które należy uzupełnić. Niestety, Unia Europejska jest drugim na świecie największym importerem trofeów myśliwskich pochodzących z gatunków zagrożonych wyginięciem.

Wykorzystywanie zwierząt do celów naukowych również wymaga zwiększonej uwagi w UE. Każdego roku miliony zwierząt cierpią i giną w laboratoriach podczas finansowanych przez Unię badań, a także w ramach testów dopuszczonych na podstawie unijnych rozporządzeń. Podważa się nawet słynny zakaz przeprowadzania testów na zwierzętach dla celów kosmetycznych. Najwyższy czas, aby instytucje UE sformułowały ambitny i konkretny plan stopniowego wprowadzania nowoczesnych metod bez wykorzystywania zwierząt oraz zapewniły, by nasze ustawy, rozporządzenia i programy finansowania badań były zgodne z tym planem.

Humane Society International/Europe (HSI) wzywa kandydatów i kandydatki do Parlamentu Europejskiego, do bycia głosem zwierząt hodowlanych, dzikich i laboratoryjnych, zaangażowanymi w poprawę ich dobrostanu i ochrony na terenie UE i na całym świecie. W niniejszym Manifeście przedstawiamy kilka najważniejszych kwestii, które należy podjąć podczas zbliżającej się dziesiątej kadencji Parlamentu (2024-2029).

Poprawa dobrostanu zwierząt hodowlanych

W 2020 roku w strategii UE „Od pola do stołu” Komisja Europejska zobowiązała się do dokonania przeglądu i rozszerzenia zakresu istniejących przepisów unijnych dotyczących dobrostanu zwierząt, tak aby uwzględniały aktualną wiedzę naukową. W oparciu o zakończoną sukcesem Europejską Inicjatywę Obywatelską „End the Cage Age” (Koniec epoki klatkowej) Komisja zobowiązała się położyć kres zamykaniu w klatkach zwierząt hodowlanych. Niestety, Komisja nie dostarczyła obiecanych do końca 2023 roku propozycji poprawy dobrostanu zwierząt hodowlanych, przyjmując jedynie projekt legislacyjny dotyczący transportu zwierząt. Ważne jest, aby nowy Parlament Europejski wzmocnił propozycję dotyczącą transportu zwierząt a Komisja dotrzymała obietnic i przedstawiła legislację poprawiającą dobrostan zwierząt hodowlanych w trakcie kolejnej kadencji Parlamentu. Poniżej przedstawiono kilka kluczowych postulatów HSI dotyczących poprawy dobrostanu świń i drobiu.

DOBROSTAN ŚWIŃ

Dyrektywa Rady 2008/120/WE w sprawie ustanowienia minimalnych zasad dotyczących ochrony świń nie jest już odpowiednia do zamierzonego celu i nie spełnia właściwie potrzeb związanych z dobrostanem tego gatunku. Najważniejsze jest, aby produkcja świń koncentrowała się bardziej na zwierzętach niż na aspektach ekonomicznych.

W związku z tym konieczne będą, między innymi, zaprzestanie intensywnego ograniczania swobody poruszania się zwierząt, rezygnacja ze stosowania klatek lub indywidualnych kojców dla loch (najlepiej połączone z zapewnieniem możliwości wyjścia na zewnątrz) oraz selekcja świń pod kątem odporności, z uwzględnieniem cech takich jak niższa plenność, dobre umiejętności macierzyńskie i niski poziom agresji.

Niezbędne jest także, aby nowe zasady dotyczące dobrostanu wymagały zapewnienia przestronnych, zróżnicowanych pomieszczeń dla świń, ze ściółką i obszarami do odpoczynku oraz innych

aktywności, takich jak rycie i poszukiwanie pożywienia, jedzenie i picie. Powinno być tyle miejsca, żeby oddzielić obszary do odpoczynku i jedzenia od powierzchni gnojowych.

Wreszcie, należy szanować integralność gatunku najlepiej poprzez utrzymywanie systemu grup rodzinnych świń, dopasowywanie wielkości miotu do możliwości karmienia lochy oraz zakaz okaleczania. Zakazano już rutynowego obcinania ogonów, ale praktyka ta utrzymuje się we wszystkich państwach członkowskich, za wyjątkiem Szwecji i Finlandii, którym udało się to osiągnąć poprzez prawidłowe wprowadzenie w życie postanowień dyrektywy dotyczącej świń odnoszących się do urozmaicenia warunków bytowania.

DOBROSTAN KUR NIOSEK

Chociaż dyrektywa Rady 1999/74/WE w sprawie ustanowienia minimalnych zasad dotyczących ochrony kur niosek zakazała stosowania nieulepszonych klatek w systemie bateryjnym, nadal dopuszcza klatki ulepszone, które całkowicie nie spełniają wymogów związanych z dobrostanem kur niosek.

Ponad połowa produkcji jaj w UE jest już bezklatkowa, jednak wciąż potrzebne są działania ustawodawcze na poziomie unijnym, aby zagwarantować, że wszystkie kury nioski będą hodowane w systemach alternatywnych we wszystkich państwach członkowskich. Podstawowe znaczenie ma zapewnienie wszystkim kurom nioskom bezpiecznego, wygodnego i higienicznego środowiska w pomieszczeniu, w którym przebywają, gdzie każdy ptak ma miejsce do swobodnego poruszania się, gdzie jest dużo kruchej ściółki, przestrzeń z podwyższonymi grzędami dla wszystkich kur, odpowiednie boksy gniazdowe i urozmaicone warunki bytowania spełniające potrzeby behawioralne tych zwierząt.

Ponadto w pomieszczeniu kur niosek jest potrzebna skuteczna wentylacja, odpowiednia temperatura i właściwa jakość powietrza. Wymogi odżywcze powinny spełniać potrzeby energetyczne aktywnych ptaków z chowu bezklatkowego, z wyższą zawartością białka, aby zapobiec rozwojowi nietypowych zachowań, takich jak wrywanie puchu. Systemy hodowli na wolnym wybiegu muszą zapewniać bezpieczny dostęp do dobrze utrzymanego obszaru pastwiska lub wybiegu, chronionego przed drapieżnikami, z właściwym drenażem.

DOBROSTAN BROJLERÓW

Dyrektywa Rady 2007/43/WE w sprawie ustanowienia minimalnych zasad dotyczących ochrony kurcząt utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa nie jest zgodna z

zamierzonym celem. Z konwencjonalną produkcją brojlerów wiąże się szereg poważnych problemów w zakresie dobrostanu tych ptaków, obejmujących zatłoczenie, złe warunki bytowania, bolesne procedury oraz fizyczne i fizjologiczne zaburzenia wynikające z szybkiego wzrostu.

Podstawowe znaczenie ma hodowla ras wolniej rosnących, wykazujących lepsze wyniki w zakresie dobrostanu. Komercyjnie opłacalne odmiany o lepszych wynikach w zakresie dobrostanu są łatwo dostępne. Najlepiej byłoby, jeśli rasy hodowane w zamian były rasami dwucelowymi, związanymi z miejscem i tradycjami dotyczącymi hodowli – takimi, które są dostosowane do lokalnych warunków i których przyrost nie przekracza 30 g na dobę.

W celu rozwiązania problemu nadmiernego stłoczenia ptaków, ograniczającego naturalne zachowania oraz unikania interakcji, zagęszczenie hodowli nie powinno przekraczać 30 kg/m². Ponadto, najlepiej nie praktykować „odchudzania” stad, ponieważ jest to stresujące i stanowi czynnik ryzyka zakażenia *Campylobacter* oraz innych zakażeń. Należy zakazać okaleczania, na przykład przycinania dzioba, palców i pazurów oraz usuwania grzebienia, a także kapłonizacji.

Pod kątem urozmaicenia warunków bytowych należy zapewnić podwyższone grzędy i co najmniej dwa rodzaje podłoża do grzebienia. Ptaki z dostępem do przestrzeni zewnętrznych potrzebują cienia, schronienia i ochrony przed drapieżnikami. Aby zapewnić odpowiednią jakość powietrza w systemach zamkniętych, zasadnicze znaczenie ma ograniczenie stężenia zarówno amoniaku, jak i dwutlenku węgla, oraz wprowadzenie nakazu instalacji generatorów, awaryjnych systemów zasilania i systemów alarmowych na potrzeby wentylacji i kontroli temperatury, gdy życie zwierząt zależy od wydolności wentylatorów poruszających powietrze. Ptaki hodowane w pomieszczeniach zamkniętych powinny mieć zapewnione oświetlenie na poziomie co najmniej 50 luksów oraz światło naturalne wpadające przez powierzchnie okienne, a także co najmniej 6, a najlepiej 8, godzin ciemności, aby mogły prawidłowo spać. Preferowany jest pełny lub połowiczny dostęp brojlerów do przestrzeni zewnętrznych.

PRZEGLĄD DYREKTYWY 98/58/WE – ZASTĄPIENIE JEJ ROZPORZĄDZENIEM DOTYCZĄCYM ZWIERZĄT HODOWLANYCH

Dyrektywa Rady 98/58/WE dotycząca ochrony zwierząt hodowlanych ustanawia ogólne zasady dotyczące ochrony zwierząt, w tym ryb, gadów i zwierząt ziemnowodnych, hodowanych w celu produkcji środków spożywczych, wełny, skór lub futer lub do innych celów gospodarskich.

Zajmuje się ona kwestiami związanymi ze swobodą poruszania się oraz z unikaniem niepotrzebnego cierpienia i urazów, zapewnianiem odpowiedniego pokarmu, podstawowych warunków bytowych (tj. oświetlenia, wentylacji i temperatury), a także wymogami dotyczącymi personelu, kontroli i dokumentacji. Państwa członkowskie mogą utrzymać te zasady lub wprowadzić surowsze przepisy.

Postanowienia dyrektywy są bardzo ogólne i niewystarczające, aby zagwarantować spełnienie złożonych potrzeb związanych z dobrostanem wszystkich gatunków zwierząt hodowanych w celu produkcji żywności. Potrzebne są zasady opracowane dla poszczególnych gatunków, aby chronić dobrostan różnych gatunków hodowanych w celu produkcji żywności, takich jak krowy mleczne, bydło opasowe, kaczki, gęsi, indyki, przepiórki, króliki czy ryby hodowlane. Uznaje się,

że niektóre z tych minimalnych norm w zakresie dobrostanu będą musiały być przyjęte w drodze procedury komitetowej w formie aktów delegowanych. Dyrektywa powinna zostać transponowana w rozporządzenie dotyczące zwierząt hodowlanych, obowiązujące w całości wszystkie państwa członkowskie.

Koncepcja Pięciu Wolności, na której opiera się dyrektywa 98/58/WE, jest przestarzała i powinna być zastąpiona modelem „Pięciu Dziedzin”, obejmującym odżywianie, środowisko, zdrowie, zachowanie i stan psychiczny oraz odróżniającym czynniki fizyczne od czynników funkcjonalnych. Czynniki te wpływają na dobrostan oraz ogólny stan psychiczny zwierzęcia, który z nich wynika. Takie podejście opiera się na uznaniu, że potrzeby emocjonalne zwierzęcia są równie ważne, jak potrzeby fizyczne.

Wpływ na hodowlę zwierząt hodowanych na futra

Z produkcją futer wiążą się poważne obawy etyczne i dotyczące dobrostanu zwierząt. Warunki bytowe na fermach zwierząt, gdzie hodowane są norki, lisy i jenoty, w dużym zagęszczeniu, nie spełniają najbardziej podstawowych potrzeb związanych z dobrotanem zwierząt. Praktyki stosowane w hodowlach zwierząt na futra są przestarzałe i niehumanitarne. Hodowla tych zwierząt stanowi również zagrożenie dla rodzimej bioróżnorodności, a także – jak pokazała pandemia COVID-19 – stwarza niemożliwe do zaakceptowania ryzyko dla zdrowia publicznego. Ponadto unijne zasady etykietowania produktów futrzarskich są niewystarczające. Należy je udoskonalić, aby konsumenci mogli dokonywać świadomych wyborów i nie byli naciągani na zakup naturalnego futra, sądząc, że jest ono sztuczne.

ZAKAZ HODOWLI ZWIERZĄT NA FUTRA

Hodowla zwierząt na futra została już zakazana lub jest stopniowo wycofywana w 15 państwach członkowskich UE, a mianowicie w Austrii, Belgii, Holandii, Luksemburgu, Słowenii, Republice Czeskiej, Słowacji, Chorwacji, Irlandii, Włoszech, Francji, Łotwie, Litwie, Estonii i Malcie. Co więcej, najnowsza Europejska Inicjatywa Obywatelska Fur Free Europe (Europa bez futer) dowodzi masowego poparcia mieszkanki i mieszkańców Unii dla unijnego zakazu hodowli zwierząt na futra. Przegląd

unijnego ustawodawstwa dotyczącego dobrostanu zwierząt stwarza okazję, aby zakazać okrutnej i niepotrzebnej praktyki hodowli zwierząt na futra w UE.

HSI zaleca pilne przyjęcie zakazu hodowania i zabijania zwierząt w celu produkcji futer, który obowiązywałby w całej Unii Europejskiej.

ETYKIETOWANIE FUTER

Artykuł 12 rozporządzenia UE nr 1007/2011 ustanawia wymóg etykietowania „wyrobów włókienniczych zawierających nietekstylne części pochodzenia zwierzęcego”. Postanowienie to jest niewystarczające i nie umożliwia konsumentom podejmowania świadomych decyzji odnośnie naturalnych futer zwierzęcych, ponieważ jest niejasne i dotyczy tylko wyrobów tekstylnych, które wchodzi w zakres rozporządzenia.

Przegląd rozporządzenia UE w sprawie wyrobów tekstylnych umożliwi usunięcie tych braków poprzez zapewnienie obowiązkowego i widocznego etykietowania wszystkich wyrobów zawierających naturalne futro zwierząt, dopóki ich sprzedaż będzie prawnie dozwolona. W tym celu najlepiej byłoby wymagać umieszczenia w informacji o produkcie następujących danych: 1) gatunek, z którego pozyskano futro, 2) kraj pochodzenia oraz 3) sposób, w jaki zwierzę było hodowane i zabite.

Ochrona dzikich zwierząt

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 Komisji Europejskiej to wiążące zobowiązanie polityczne do ochrony i odbudowy bioróżnorodności. Głównym czynnikiem przyczyniającym się do utraty bioróżnorodności na świecie jest bezpośrednia eksploatacja świata przyrody przez ludzi. Handel dziką fauną i florą odgrywa w tym kluczową rolę. W związku z tym HSI z zadowoleniem przyjmuje zaktualizowany plan działania UE przeciwko nielegalnemu handlowi dziką fauną i florą, zauważając jednak, że także legalny handel dzikimi zwierzętami i produktami ze zwierząt lub roślin w znaczącym stopniu przyczynia się do zmniejszania się bioróżnorodności, co nie powinno być przeoczone. Co więcej, istotne obawy wzbudza dobrostan dzikich zwierząt złapanych albo hodowanych i zabijanych w celu pozyskania ich części i produktów z nich pochodzących lub też na potrzeby handlu żywymi zwierzętami.

POLOWANIE W CELU ZDOBYCIA TROFEÓW ŁOWIECKICH

Polowanie w celu zdobycia trofeów łowieckich to jedna z najgroźniejszych form eksploatacji dzikiej przyrody. Dalsze zezwalanie na unijny import i eksport trofeów łowieckich jest

niezgodne z unijnym celem ochrony globalnej bioróżnorodności. HSI wzywa do wprowadzenia zakazu wwozu trofeów łowieckich pochodzących z gatunków chronionych międzynarodowym prawem.

Myśliwi nadal mogą legalnie wwozić do UE trofea łowieckie pochodzące z gatunków ujętych na liście załączonej do konwencji CITES na podstawie zezwolenia wystawionego przez państwo członkowskie. Tylko gatunki wymienione w załączniku A do unijnego rozporządzenia w sprawie handlu dziką fauną i florą oraz dwanaście dodatkowych gatunków ujętych w załączniku B, a mianowicie słonie afrykańskie, południowe nosorożce białe, hipopotamy nilowe, siedem gatunków owiec argali, lwy afrykańskie i niedźwiedzie polarne, podlegają temu schematowi zezwoleń. Oznacza to, że UE nie jest obecnie w stanie ustalić, czy większość importu trofeów jest nieszkodliwa dla zachowania gatunków i legalna w miejscu pochodzenia.

Zdaniem HSI, dopóki import trofeów łowieckich jest legalny, wymóg uzyskiwania zezwoleń importowych należy rozszerzyć na WSZYSTKIE gatunki ujęte w załączniku B do unijnego rozporządzenia w sprawie handlu dziką fauną i florą, aby zapewnić, że trofea te pochodzą z legalnego i zrównoważonego źródła. Bardzo ważne jest także, aby państwa członkowskie wydawały

zezwolenia tylko wówczas, gdy dostępne są wiarygodne, możliwe do zweryfikowania informacje potwierdzające, że wszystkie wymogi wyszczególnione w unijnym rozporządzeniu w sprawie handlu dziką fauną i florą zostały spełnione. W odniesieniu do gatunków ujętych w załączniku A oznacza to również, że należy dostarczyć dowody znaczących, namacalnych korzyści dla zachowania tych gatunków. Niezbędnym pierwszym krokiem w ramach tego podejścia jest większa transparentność co do tego, w jaki sposób są formułowane opinie Grupy ds. Przeglądu Naukowego odnośnie importu trofeów określonego gatunku i pochodzących z danego kraju.

USUWANIE LUK W UNIJNYCH ROZPORZĄDZENIACH W SPRAWIE HANDLU DZIKĄ FAUNĄ I FLORĄ

HSI zdecydowanie opowiada się za zakończeniem handlu żywymi dzikimi zwierzętami jako egzotycznymi zwierzętami domowymi i dla innych celów komercyjnych. Wiele zagrożonych gatunków podlega ochronie przed eksploatacją w ich ojczystym kraju, ale nie są one chronione przed handlem ani prawem miejscowym, ani konwencją CITES. W konsekwencji osoby handlujące nielegalnie dziką fauną i florą z łatwością mogą przemyć te zwierzęta wprowadzając do obrotu w ramach legalnego (lub nielegalnego) międzynarodowego handlu, a kiedy znajdują się one poza krajem swojego pochodzenia, niewiele można zrobić, aby powstrzymać handel tymi gatunkami, zwłaszcza jako egzotycznymi zwierzętami domowymi.

Aby rozprawić się z tą szkodliwą praktyką, konieczne jest, by UE zobowiązała się do przyjęcia praw zakazujących wwozu, przewozu, nabywania i sprzedaży dzikiej fauny i flory zabranej nielegalnie z kraju pochodzenia/pozyskania.

KOEGZYSTENCJA Z DUŻYMI DRAPIEŻNIKAMI

Kontynuacja odbudowy rodzimych gatunków dzikiej fauny i flory, w tym europejskich populacji wilków, niedźwiedzi i rysi, jest ważna dla zachowania bioróżnorodności w UE. Niszczenie siedlisk i wdzieranie się na nie ludzi może zwiększyć ryzyko konfliktu między człowiekiem a dużymi drapieżnikami, a w konsekwencji doprowadzić do nasilenia sytuacji konfliktowych i prześladowania tych gatunków, zwłaszcza na terenach wiejskich.

Bardzo ważne jest, aby istniejące ustawodawstwo dotyczące środowiska naturalnego nie uległo osłabieniu. W ostatnich latach kilka państw członkowskich oraz lobby łowieckie i rolnicze stale domagały się zmiany Dyrektywy siedliskowej, tak aby zezwolić na zabijanie większej liczby dużych drapieżników. W zamian HSI popiera ściśle stosowanie strategii odstraszenia, aby zapobiegać aktywności drapieżników, co może być w pełni finansowane na zasadzie pomocy państwowej, by doprowadzić do lepszej koegzystencji z dużymi drapieżnikami oraz wdrażania istniejących środków przez państwa członkowskie celem szybkiej rekompensaty szkód rolnikom w razie ataku drapieżnika.

Nauka bez udziału zwierząt

„Modele zwierzęce są częściej nieodpowiednie niż prawidłowe” – twierdzi profesor Harvardu dr Don Ingber. Nowoczesne technologie bez udziału zwierząt coraz lepiej naśladują lub przewidują funkcje na poziomie ludzkich narządów/układów i mogą zrewolucjonizować badania zdrowotne i związane z bezpieczeństwem. W 2021 roku Parlament Europejski wystosował niemal jednogłośnie wniosek o stworzenia planu działania w celu stopniowego wycofania się świata nauki z badań z udziałem zwierząt. Nadchodzące lata będą kluczowe, jeśli chodzi o stworzenie spójnych ram polityki unijnej ukierunkowanej na zmianę, a także jeśli chodzi o współpracę celem uzgodnienia i rozwoju wspólnego planu przyspieszenia stopniowego wprowadzania metod badań laboratoryjnych bez udziału zwierząt w oparciu o nowoczesne metody, przy jednoczesnym stopniowym wycofywaniu archaicznych modeli zwierzęcych w testach i badaniach.

ROZPORZĄDZENIE REACH, CLP I STRATEGIA W ZAKRESIE CHEMIKALIÓW NA RZECZ ZRÓWNOWAŻENIA

Komisja Europejska zobowiązała się opracować plan zastąpienia testowania chemikaliów na zwierzętach, jednak jej ostatnie działania i propozycje tworzą warunki sprzyjające zwiększeniu wykorzystania zwierząt. Zasadnicze znaczenie ma to, aby nie zezwalano na wprowadzanie żadnych nowych ani rozszerzonych wymogów badań na zwierzętach w drodze zmiany unijnych rozporządzeń w sprawie chemikaliów (REACH) oraz w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania (CLP) bądź w drodze aktów delegowanych. Istotne też jest, aby przestarzałe procedury promujące badania na zwierzętach celem „odhaczenia” wykonania badań zostały zastąpione ustaleniem priorytetów w oparciu o ryzyko oraz nowoczesnymi metodami badań i oceny, które uwzględniają najnowsze osiągnięcia naukowe. Ponadto ważne jest, aby znaczące decyzje w ramach tej polityki (np. utworzenie nowych kategorii zagrożeń na mocy CLP) podlegały pełnemu przeglądowi i omówieniu przez Parlament Europejski i

Radę, a także by nie były obchodzone przez Komisję za pomocą aktów delegowanych.

ZHUMANIZOWANIE BADAŃ DOTYCZĄCYCH ZDROWIA

Badania dotyczące ludzkiego zdrowia i badania podstawowe w największym stopniu odpowiadają za wykorzystywanie zwierząt w laboratoriach Europy, a głównym bodźcem skłaniającym do użycia zwierząt jest finansowanie. Zatem, aby osiągnąć wyznaczony przez UE cel zastąpienia zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych, należy dokonać strategicznego i trwałego przesunięcia w ramach finansowania przez UE i państwa członkowskie – od finansowania projektów, które wiążą się użyciem zwierząt, do finansowania tych, w których zwierzęta nie są wykorzystywane. W rezolucji

z 2021 roku Parlament wzywa do wprowadzenia „mechanizmów preferencyjnego finansowania metod nieopartych na zwierzętach we wszystkich badaniach unijnych” oraz do „wyznaczenia celów i ustalenia harmonogramów w zakresie ograniczenia stosowania zwierząt... aby motywować do zmiany”.

HSI zaleca wdrożenie mechanizmu opartego o właściwe kryteria naukowe, który będzie umożliwiał zarówno ograniczenie użycia zwierząt, jak i zwiększenie finansowania technologii o wyższym potencjale w zakresie badań i opracowywania leków. Po pierwsze należy dokładnie ocenić i prześledzić kwoty, jakimi UE finansuje badania z wykorzystaniem zwierząt i badania bez użycia zwierząt. Należy też podjąć wysiłek ustalenia, które modele zwierzęce w najmniejszym stopniu odzwierciedlają biologię człowieka, i przesunąć finansowanie z badań na nich opartych na bardziej obiecujące narzędzia (chipy narządowe, modele komputerowe itp.). Byłaby to sytuacja typu „win-win-win” dla ludzi, zwierząt i nauki.

Przejście na dietę opartą na produktach roślinnych

W strategii UE „Od pola do stołu” Komisja Europejska stwierdza, że przejście na bardziej zrównoważony system żywnościowy nie nastąpi bez zmiany ludzkiej diety. W strategii tej słusznie zauważono, że „przejdzie na dietę w większym stopniu opartą na produktach roślinnych, z mniejszą ilością czerwonego i przetworzonego mięsa, a z większą ilością owoców i warzyw, nie tylko ograniczy ryzyko rozwoju zagrażających życiu chorób, ale też zmniejszy wpływ systemu żywnościowego na środowisko. Podobnie, w europejskim planie walki z rakiem, rozpoznano konieczność zmniejszenia spożycia produktów zwierzęcych oraz przejścia na dietę w większym stopniu opartą na produktach roślinnych.

INICJATYWA RAMOWA W SPRAWIE ZRÓWNOWAŻONEGO SYSTEMU ŻYWNOCIOWEGO

Zaproponowana przez Komisję inicjatywa ramowa w sprawie zrównoważonego systemu żywnościowego ma na celu uczynienie unijnego systemu żywnościowego zrównoważonym oraz osiągnięcie spójności wszystkich polityk związanych z żywnością. Ważne jest, aby te akty ustawodawcze w pełni uwzględniały dobrostan zwierząt hodowlanych, gdyż stanowi on integralną część zrównoważenia żywnościowego.

HSI zaleca, by uwzględnić w aktach prawnych środki prowadzące do ograniczenia liczby zwierząt hodowlanych oraz zmniejszenia zagęszczenia stad. Należy także odchodzić od intensywnej hodowli zwierząt na rzecz zwiększenia produkcji i konsumpcji produktów roślinnych. Uprawa białka roślinnego na paszę dla zwierząt stanowi nieefektywne wykorzystanie zasobów, biorąc pod uwagę jego ilość potrzebną do wyprodukowania jednostki mięsa. Zamiast podawać białko roślinne zwierzętom hodowlanym, takie uprawy mogłyby być wykorzystywane bardziej efektywnie jako żywność dla ludzi.

POLITYKA PROMOWANIA PRODUKTÓW ROLNYCH

Biorąc pod uwagę, iż potrzeba przejścia na bardziej zrównoważone systemy żywnościowe jest pilna, zasadnicze znaczenie ma zapewnienie, aby fundusze unijne nie były już stosowane na potrzeby promowania produktów pochodzenia zwierzęcego wytwarzanych w ramach systemów intensywnego chowu i hodowli zwierząt. Chociaż najlepiej byłoby, gdyby żadne produkty mięsne i inne produkty pochodzenia zwierzęcego nie były w ogóle promowane, jeżeli Komisja chce osiągnąć w ramach strategii „Od pola do

stołu” swój cel objęcia co najmniej 25% terenów rolnych UE rolnictwem ekologicznym do 2030 roku, zalecane byłoby przeznaczanie takich funduszy wyłącznie na wspieranie produktów zwierzęcych wytworzonych w ramach systemów ekologicznych o wyższych standardach dobrostanu zwierząt. Może to stanowić zachętę dla producentów, aby przechodzili na systemy intensywnego chowu i hodowli zwierząt bardziej dbające o dobrostan zwierząt.

UNIJNY PROGRAM DLA SZKÓŁ

Unijny program dla szkół ma podlegać rewizji i i najlepiej byłoby, gdyby został ograniczony do owoców i warzyw, aby nie promować już krowiego mleka, biorąc pod uwagę, jak znaczny wpływ na środowisko ma produkcja nabiału. Należy zapewnić co najmniej wybór, aby uczniom oferowano alternatywnie produkty z mleka roślinnego. Jest to ważne nie tylko jako wsparcie przechodzenia na bardziej zrównoważone systemy żywnościowe, lecz także by zapewnić, że unijny program dla szkół jest w pełni inkluzywny i oferuje alternatywy dla dzieci, które nie mogą albo nie chcą pić krowiego mleka.

POLITYKA KLIMATYCZNA UE

Rolnictwo odpowiada za 10,3% emisji gazów cieplarnianych Unii, z czego niemal 70% pochodzi z sektora hodowli zwierząt. A jednak waga problemów związanych z rolnictwem hodowlanym nadal jest pomijana w polityce klimatycznej UE, pomimo naglącej konieczności zmniejszenia emisji metanu i podtlenku azotu, a także CO₂. Bardzo ważne jest, aby ograniczyć liczbę zwierząt hodowlanych w UE. Obecnie zbyt duży nacisk kładzie się na zmniejszanie wpływu chowu i hodowli zwierząt na środowisko i klimat poprzez technologie postprodukcyjne. W konsekwencji uwaga przesuwa się z potrzebnych środków z zakresu polityki i z niezbędnej zmiany behawioralnej, uniemożliwiając ograniczanie wpływu na środowisko poprzez zajęcie się problemem nadmiernej produkcji i nadmiernej konsumpcji produktów pochodzenia zwierzęcego – czyli obszarami, w których zmniejszenie emisji może mieć największy wpływ, może być najbardziej trwałe i najszybciej osiągnięte.

Nie należy postrzegać innowacji jako panaceum, które złagodzi wpływ intensywnej hodowli prowadzonej na dużą skalę. Precyzyjna hodowla zwierząt wiąże się z ryzykiem ułatwiania systemów intensywnej produkcji, które ze swojej natury są nastawione na nadprodukcję. I podobnie, zastosowanie innowacyjnych dodatków paszowych może pomóc zmniejszyć emisję metanu z jelit zwierząt hodowlanych, ale tego typu rozwiązania utrzymują status quo, zamiast stawać się źródłem zmiany systemowej koniecznej w naszym systemie żywnościowym i diecie.

Międzynarodowa polityka handlowa

Umowy handlowe, jeżeli są sporządzane prawidłowo i z zapewnieniem koniecznych zasobów, mogą stanowić platformę wpływu na pozytywną zmianę w zakresie ochrony zwierząt. Bardzo ważne jest zatem, aby brać to pod uwagę w procesie negocjowania umów handlowych pomiędzy UE i innymi państwami i stawiać sobie ambitne cele. Umowy międzynarodowe powinny obejmować zdecydowane postanowienia zapewniające ochronę wszystkim zwierzętom (hodowlanym, laboratoryjnym czy dzikim), na które handel może wpłynąć. Oznacza to również, że dobrostan zwierząt należy mieć na uwadze – w stosownych przypadkach – w całej umowie i nie wolno pomijać tej kwestii ze względu na oczekiwania stron, by usunąć bariery i zwiększyć przepływy handlowe.

DOBROSTAN ZWIERZĄT HODOWLANYCH

Polityka handlowa może służyć jako instrument egzekwowania ambitnych zobowiązań krajów trzecich w zakresie dobrostanu zwierząt. Biorąc pod uwagę, że umowy o wolnym handlu między UE a innymi państwami mogą jeszcze bardziej zwiększać możliwości handlu produktami rolnymi, w tym mięsem, jajami i nabiałem, ważne jest, aby zapewnić, że wszystkie nowe umowy UE zawierają zasadę „warunkowej liberalizacji” rynku poprzez wprowadzenie do nich postanowień wymagających, aby produkty pochodzenia zwierzęcego mogły być bezcłowo wwożone na rynek UE pod warunkiem spełnienia minimalnych unijnych standardów w zakresie dobrostanu zwierząt. Postanowienia dotyczące jaj w skrupkach tymczasowo uzgodnione w ramach umowy handlowej UE-Mercosur oraz wołowiny pochodzącej z bydła ze swobodnego wypasu stanowią precedensy, które przecierają szlaki.

Ponadto, polityka handlowa może stanowić sformalizowane ramy na potrzeby międzynarodowej i regulacyjnej współpracy w zakresie dobrostanu zwierząt, w oparciu o którą UE może zapewniać, na przykład, pomoc techniczną, wiedzę fachową oraz budowanie potencjału w celu podniesienia standardów dobrostanu zwierząt oraz zwiększenia zrównoważenia produkcji żywności w innych miejscach na świecie.

ZRÓWNOWAŻONE SYSTEMY ŻYWNOŚCIOWE

Najnowsze negocjowane umowy o wolnym handlu zawierają proponowane przez UE rozdziały dotyczące zrównoważonych systemów żywnościowych. Zrównoważony system żywnościowy musi zapewniać bezpieczeństwo żywnościowe i odżywianie dla wszystkich w taki sposób, aby nie naruszać ekonomicznych, społecznych i środowiskowych podstaw tworzenia bezpieczeństwa żywnościowego i odżywiania dla przyszłych pokoleń. Ponadto, nie powinien on także naruszać dobrostanu zwierząt hodowanych w celu produkcji żywności. Niepokój wzbudza wpływ wywierany na środowisko przez produkcję żywności, zwłaszcza przez intensywny chów i hodowlę zwierząt, nie tylko w odniesieniu do zmian klimatu, ale także do problemu degradacji środowiska, zanieczyszczenia i zmniejszania bioróżnorodności. Ta kwestia powinna być odpowiednio uregulowana w przyszłych umowach o wolnym handlu zawieranych przez UE.

HANDEL A ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Chociaż umowy o wolnym handlu otwierają rynki, stwarzają możliwości rozwoju działalności i zatrudnienia i mogą zwiększać rozwój gospodarczy, nowy, szerszy dostęp do rynków może także stwarzać zagrożenie dla bioróżnorodności i siedlisk naturalnych, a także prowadzić do intensyfikacji legalnego i nielegalnego handlu dziką fauną i florą. HSI z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie zdecydowanych postanowień dotyczących ochrony bioróżnorodności i wzmocnienia współpracy w rozdziałach dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju zawartych w najnowszych umowach o wolnym handlu, w tym w umowach zawartych z Wietnamem i Nową Zelandią, zwłaszcza postanowień dotyczących nielegalnego handlu dziką fauną i florą oraz nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych (NRR) połowów ryb.

Należy utrzymywać ten poziom ambicji w odniesieniu do ochrony bioróżnorodności we wszystkich przyszłych umowach handlowych. W tym zakresie umowy o wolnym handlu UE, takie jak obecnie negocjowana umowa z Indonezją, muszą zawierać zobowiązania do podjęcia działań mających na celu zachęcanie do odchodzenia od spożywania pewnych towarów i produktów, takich jak olej palmowy, które są uprawiane w sposób niezrównoważony, stwarzając zagrożenie dla rodzimej dzikiej fauny i flory oraz jej siedlisk.

Kluczowe kwestie dotyczące wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2024 r.

Humane Society International/Europe

Humane Society International/Europe (HSI) apeluje do kandydatek i kandydatów do wyborów europejskich w 2024 r., aby opowiedzieli się za ochroną zwierząt hodowlanych, dzikich i laboratoryjnych. Oto kilka naszych kluczowych postulatów w zakresie poprawy dobrostanu zwierząt i poprawy ochrony zwierząt w UE i poza nią.

POPRAWA DOBROSTANU ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

Obowiązujący zbiór unijnych przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt należy poddać przeglądowni, aby w pełni odzwierciedlały aktualną wiedzę dotyczącą dobrostanu zwierząt, a ich zakres rozszerzyć, aby obejmował wszystkie zwierzęta utrzymywane do celów gospodarczych. Konieczne jest, aby zmiana legislacyjna obejmowała stopniowe wycofywanie się z hodowli klatkowej takich zwierząt jak kury nioski i świnie.

ZAMKNIĘCIE FERM FUTRZARSKICH

Należy wprowadzić całkowity zakaz trzymania, hodowli i zabijania zwierząt w celu produkcji futer. Okrutna i niepotrzebna praktyka hodowania zwierząt na fermach futrzarskich musi mieć swój definitywny koniec w Europie.

OGRANICZENIE IMPORTU TROFEÓW ŁOWIECKICH

Państwa członkowskie UE są obecnie zobowiązane do wydawania zezwoleń na przywóz trofeów łowieckich z gatunków wymienionych w załączniku A i z zaledwie dwunastu gatunków z załącznika B do unijnych przepisów dotyczących handlu dziką fauną i florą. Dopóki przywóz trofeów myśliwskich pozostaje legalny, należy wymóg uzyskania stosownego pozwolenia rozszerzyć na WSZYSTKIE gatunki wymienione w załączniku B, aby zagwarantować, że trofea łowieckie mają legalne i „zrównoważone” pochodzenie.

LIKWIDACJA LUK W UNIJNYCH PRZEPISACH DOTYCZĄCYCH HANDLU DZIKĄ FAUNĄ I FLORĄ

Luka w prawodawstwie UE umożliwia legalną sprzedaż w Europie chronionych na szczeblu krajowym gatunków dzikich zwierząt, które są przedmiotem handlu międzynarodowego jako egzotyczne zwierzęta domowe. UE musi zobowiązać się do przyjęcia dodatkowych przepisów zakazujących przywozu, tranzytu, zakupu i sprzedaży dzikiej fauny i flory pozyskanej nielegalnie w kraju pozyskania/pochodzenia.

ZAKOŃCZENIE TESTÓW NA ZWIERZĘTACH

Prawodawstwo UE dotyczące chemikaliów (REACH) musi zostać zmienione, aby zlikwidować luki prawne, które umożliwiają testowanie składników kosmetyków na zwierzętach. Zarówno rozporządzenie REACH, jak i rozporządzenie w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania chemikaliów (CLP) muszą zostać zaktualizowane, w celu prowadzenia metod oceny bezpieczeństwa bez udziału zwierząt. Kluczowe znaczenie ma to, aby w drodze zmian lub aktów delegowanych nie wprowadzono żadnych nowych ani rozszerzonych wymogów dotyczących badań na zwierzętach. W badaniach, w których do doświadczeń wykorzystuje się największą liczbę zwierząt, UE powinna dążyć do zmiany w kierunku testów bez wykorzystania zwierząt.

PROMOWANIE ZRÓWNOWAŻONYCH SYSTEMÓW ŻYWNOŚCIOWYCH

Kształtowanie polityki UE, w tym wszelkie przyszłe przepisy ramowe dotyczące zrównoważonych systemów żywnościowych, powinny aktywnie promować przejście na dietę opartą w większym stopniu na roślinach oraz zmniejszenie produkcji i spożycia produktów pochodzenia zwierzęcego, przy jednoczesnym wprowadzeniu środków mających na celu zmniejszenie liczby zwierząt hodowlanych i ich zagęszczenia w hodowli, aby złagodzić jej wpływ na środowisko i klimat.

Zdjęcia Okładkar: CC0, Lukas Vincour / Zvířata Nejíme / We Animals Media, Jo-Anne McArthur / We Animals Media, Justin Mott / Kindred Guardians Project / We Animals Media, Stefano Belacchi / Essere Animali / We Animals Media, Anton Sorokin / Alamy Stock Photo. 3: Jo-Anne McArthur / We Animals Media. 4: Lukas Vincour / Zvířata Nejíme / We Animals Media. 6: Stefano Belacchi / Essere Animali / We Animals Media. 7: Justin Mott / Kindred Guardians Project / We Animals Media. 8: CC0. 9: Carlota Saorsa / HIDDEN / We Animals Media. 10: Lukas Vincour / Zvirata Nejime / We Animals Media. 11: Steven Seighman-For the HSUS. 12: Andrew Skowron / We Animals Media. 13: CC0.15: VOLODYMYR BURDYAK/Adobe Stock

Nasza misja

Humane Society International (HSI) działa na rzecz dobrostanu zwierząt w ponad 50 krajach i pracuje na całym świecie, aby wzmocnić relacje między ludźmi i zwierzętami, ratować i chronić psy i koty, poprawiać dobrostan zwierząt hodowlanych, chronić dzikie zwierzęta, promować wolne od okrucieństwa testy i badania, zapewniać szybką reakcję na klęski żywiołowe i zwalczać okrucieństwo wobec zwierząt we wszystkich jego formach.

HUMANE SOCIETY
INTERNATIONAL
EUROPE